

ב"ה

שמחת תורה

והגיענו - מלשון יגיעה

"פותחין בדבר מלכות"¹ – אחזור שיחה שאמר כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר בהתוועדות שמחת תורה תש"ה², בביאור נוסח ברכת שהחיינו:

"שהחיינו" – קאי על חיות הגוף בשעה שהנשמה מחיה אותו.

"וקיימנו" – קאי על חיות הגוף עצמו, שהרי גם בצאת הנפש מן הגוף, לאחרי מאה ועשרים שנה, נשאר הגוף בקיומו.

[ומובן, שאין הכוונה רק לקיום הגוף לאחרי מאה ועשרים שנה, שהרי על זה אי אפשר לברך עתה, ועל כן צריך לומר, שענין הקיום ישנו גם עתה, אלא שאינו ניכר, כיון שישנה החיות של הנשמה, ורק לאחרי פירוד הנשמה מן הגוף אזי ניכר קיום הגוף. אך קיום הגוף לאחרי מאה ועשרים שנה מורה על תוקף קיום הגוף עתה – שהוא בתוקף כל כך עד שנשאר בקיומו אפילו לאחרי צאת הנפש מן הגוף. ולכן מברכים עתה על קיום הגוף].

"והגיענו" – מלשון יגיעה, דהיינו שייגע אותנו.

---

¹ ראה סה"ש תש"ח ע' 241. וש"נ.
² שיחת ליל שמח"ת בתחלתה (סה"ש תש"ה ע' 55 ואילך).

ולכאורה אינו מובן: (א) מהו גודל המעלה בענין היגיעה, עד שמברכים על זה? (ב) מה שייך ענין זה לשמחת תורה דוקא? – ולכאורה אדרבה: ברכת שהחיינו היא הודאה להקב"ה "שהחיינו וקיימנו" לענין של שמחה, ואילו ענין היגיעה הוא לכאורה היפך השמחה!?

ואין לומר שהברכה "והגיענו" היא על היגיעה בלימוד התורה (שהרי שמחת תורה קשור עם ענין התורה, ולימוד התורה צריך להיות ביגיעה, כלשון חכמינו ז"ל³ "יגעת ומצאת") – שהרי ענינו של שמחת תורה אינו לימוד התורה, אלא שמחת התורה, שהיא על יד ניגון וריקוד, ושוב ניגון ושוב ריקוד, ואם כן, אין מקום לומר ש"והגיענו" קאי על היגיעה בלימוד התורה.

ויוכן בהקדם ענין נוסף שדיבר אז כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר בהתוועדות אחרת [ענין הנזכר לעיל – דיבר בשמחת תורה, והענין דלקמן – בשמיני עצרת⁴] ויש לומר שענין זה הוא בקשר ובשייכות להענין ד"הגיענו".

כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר דיבר אז אודות מעלת הענין דהרגש פנימי, וחזר תורה מרבינו הזקן בענין "נשמה שנתת בי טהורה היא כו"⁵, שבה ביאר את המעלה דהרגש פנימי (והוסיף סיפור מעשה בענין זה⁶), כדלקמן סעיף ד'.

ובהמשך לזה ביאר כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר⁷, שתוכן הענין דהרגש פנימי הוא שהגוף נהנה מדבר מצוה, ועד שאפילו כשמתעייף, ממשיך לעשות דבר המצוה, ולא בדרך כפיה, אלא מתוך הנאה ותענוג, כיון שיש לו הרגש פנימי בדבר.

והמשיך כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר, שכן הוא בנוגע גם להריקודים דשמחת תורה: אף שעבודת הריקודים דשמחת תורה היא היפך טבע הגוף, שהרי הגוף בטבעו חפץ במנוחה, ואילו בשמחת תורה אינו אוכל ואינו ישן וכו' – אף על פי כן, אינו רוקד בדרך כפיה, אלא מתוך הנאה ותענוג, מצד ההרגש פנימי שיש לו בדבר.

---

³ מגילה ו, ריש ע"ב.

⁴ שיחת יום שמע"צ ס"ב ואילך (שם ע' 53 ואילך).

⁵ נוסח ברכת אלוקי נשמה (ברכות ס, ב).

⁶ ראה שיחת ש"פ בראשית (התוועדות ב) ס"ד (לקמן ע' 184 ואילך).

⁷ שיחת יום שמח"ת ס"ב (שם ע' 58). וראה גם תו"מ חכ"ט ע' 122 ואילך.

ויש לקשר שיחה זו ולבאר על ידי פירוש הדברים בשיחה דלעיל ש"והגיענו" הוא מלשון יגיעה – שהכוונה היא ליגיעת הגוף בריקודים דשמחת תורה, שנעשית מתוך שמחה, בגלל שיש לו הרגש פנימי בדבר, עריבות ותענוג, שנמשכת וחודרת גם בגוף הגשמי עד לעקב שברגל, על דרך שמצינו בענין "שמועה טובה תדשן עצם"⁸, ודוקא בגלל זה – שמרגיש את השמחה בגשמיות – יכול לברך שהחיינו על שמחה (שהרי על שמחה רוחנית אין מברכים שהחיינו).

והנה, משמה של הברכה (שענין השם בתורה אינו סימן בעלמא, אלא יש לו שייכות עם תוכן, מהות ועצם הדבר⁹) – שנקראת בשם "ברכת שהחיינו", מלשון חיות – מובן, שגם שאר הפרטים שבברכה זו, "וקיימנו והגיענו", הם פרטים בענין החיות.

והענין בזה – שכיון שהגיעה בהריקודים היא מתוך שמחה, מצד ההרגש פנימי שנמשך וחודר ופועל ש"שמועה טובה תדשן עצם", הרי על ידי זה נעשה אצלו תוספת חיות, ועד לדרגא נוספת בענין החיות שהיא נעלית יותר מהחיות ד"שהחיינו וקיימנו".

ובהקדמה – שכיון שתיבת "והגיענו" באה לאחרי התיבות "שהחיינו וקיימנו", הרי מובן, שזהו ענין נעלה יותר, כיון שנוסח הברכה הוא בסדר דמלמטה למעלה.

ועל פי זה יש לתרץ קושיא נוספת: מדוע אומרים "שהחיינו (ואחר כך) וקיימנו" – לכאורה היה צריך לומר תחלה "וקיימנו", דקאי על עצם מציאות הגוף, ולאחרי זה "שהחיינו", דקאי על החיות שהנפש מחיה את הגוף? אך הענין הוא – שהסדר הוא מלמטה למעלה: תחילה "שהחיינו" – שזהו רק בשעה שהנפש נמצאת בהגוף, ולמעלה מזה – "וקיימנו", שזהו ענין עמוק יותר, כמובן מזה שישנו גם לאחרי יציאת הנפש מן הגוף.

וכן הוא גם בענין "והגיענו" שלאחרי "שהחיינו וקיימנו" – שלאחרי שישנו ענין החיות שעל ידי הנפש ("שהחיינו"), ולאחרי שישנו ענין קיום הגוף ("וקיימנו"), ישנה דרגא נעלית יותר בענין החיות – שאפילו בשעה שהוא עייף ויגע ("והגיענו"), ניתוסף אצלו חיות בהמצוה.

---

⁸ משלי טו, ל. וראה גיטין נ, ב.
⁹ ראה תניא שעהיוה"א פ,א. ובכ"מ.

וטעם הדבר – כי, חיות וקיום הם ענינים שנותנים מלמעלה, ואילו "והגיענו" בא על ידי עבודת האדם, מצד ההרגש פנימי שלו, שמעורר אצלו את ענין התענוג, ועד שפועל גם על הגוף הגשמי, ועד להעקב שברגל, שגם הוא מתענג בשמחה זו (כנזכר לעיל).

ובנוגע לפועל: הגוף – צריך להיות נהנה מדבר מצוה, עם היותו עייף ויגע. וכמו כן צריך להתייגע בתורה ככל יכולתו, וכל זה – מתוך הרגש פנימי, תענוג ושמחה, עד שיפעל גם על גופו הגשמי. ומשמחת תורה – ממשיכים ענין זה על כל השנה כולה.

קטע משיחת ליל שמחת תורה (קודם הקפות), רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשכ"ז ח"א ע' 125.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה